

Borders vol biodiversiteit

Tegel eruit, plant erin? Met die groene tip hoef je niet aan te komen bij **Ab Vreeman en Tilly Vriend**. Samen creëerden ze De Vriendenhof in Wanneperveen: een paradijs van 5.000 vierkante meter boordevol biodiversiteit!

tekst SHYRA HUETING
beeld SANDRA VERKIC

Ab Vreeman en Tilly Vriend.

De weelderige Piet Oudolf-achtige prairietuin met wuivende grassen.

Wat is er zo bijzonder aan De Vriendenhof? Is het de rijkdom aan planten? Zijn het de vele vogels, vlinders en andere insecten die erop afkomen? Of zijn het de borders met hun mooie combinaties? In elk geval maakt de tuin - het resultaat van jarenlange inspanning en diepe bevingenheid van Tilly Vriend en Ab Vreeman - indruk. "Ab en ik delen de passie voor tuinieren. Anders zou zo'n tuin als deze onmogelijk zijn, alleen al wat betreft het onderhoud", zegt Tilly. Samen verlieten ze Amsterdam, om zich te vestigen in Wanneperveen. "We verlangden naar een groene omgeving. Toen ontdekten we een vervallen boerderij met een stuk weiland aan de rand van wat nu Nationaal Park Weerribben-Wieden heet. We hebben hem in 1974 met vrienden gekocht als weekendhuis, en samen opgeknapt. Een van de eerste dingen was het aanleggen van boomwanden." Uiteindelijk gingen ze er in 1982 echt wonen.

Open bloemen

De tuin, die door de aankoop van grond in de loop der tijd steeds groter werd, heeft zijn naam deels te danken aan deze vrienden. Voor het andere deel is hij vernoemd naar het huis van Tilly's opa. Anno nu is dat vervallen pand een droom van een boerderij, en dat weiland een gevarieerde tuin waarin biodiversiteit hoogtij viert. "We gebruiken geen gif, maken zelf compost en zorgen dat de bodem in goede staat is. Planten kiezen we op wat ze bijdragen aan biodiversiteit. We willen geen steriele vaste planten die niets bijdragen aan de natuur, maar soorten met enkelvoudige open bloemen waar de insecten baat bij hebben", vertelt Ab. Ook bomen dragen hun steentje bij, zoals een krentenboom (*Amelanchier lamarckii*). "Deze bloeit prachtig in het voorjaar, biedt vogels eetbare krenten en verkleurt schitterend in het najaar." Ook vlier, lijsterbes en appelboom maken De Vriendenhof populair bij vogels, terwijl vlinderstruiken en kogelstruik (*Cephalanthus occidentalis*) tientallen vlinders lokken.

De plantenliefde van Ab begon al vroeg. "Het zaadje is geplant door mijn moeder met haar moestuin, en door een schooljuf die ons mee naar buiten nam en een herbarium liet maken." Ook Tilly heeft een 'groen verleden', met een opa die kweker van druiven, komkommers en tomaten was. Dit alles kwam goed van pas toen het stel zo'n vijftig jaar geleden verliefd werd op die boerderij met die lap grond.

Met vallen en opstaan

Nog steeds vormen die boomwanden de basis van de tuin. Vooral als de natuur een stap terug doet en de blaadjes ►

‘We willen soorten waar insecten baat bij hebben’

- 1 De grote zomerborder, met onder meer witte herfstaster *Aster novibelgii* 'White Ladies' en halfheester *Lespedeza thunbergii*.
- 2 Het huis gezien vanuit de tuin. Rechts sierappel 'Red Sentinel', daarachter *Crataegus x lavalleei*.
- 3 Dagpauwoog op *Verbena bonariensis*. 'We proberen zoveel mogelijk vlinders naar de tuin te trekken.'
- 4 Japans bloedgras (*Imperata cylindrica* 'Red Baron').

4 VRAGEN AAN AB EN TILLY

Favoriete kweker?

'Kwekerij Tuincentrum Bert Visscher in Kolderveen. Dat is dicht bij ons; hij heeft zo'n 1.500 soorten vaste planten, veel struiken en bomen en een prachtige salviacollectie.'

Favoriet gereedschap?

'Een aspergesteker. Daarmee kun je goed heel gericht tussen twee planten onkruid wegsteken.'

Grootste tuinsucces?

'De prairieborder. Hij is mooier geworden dan verwacht. Hier tuinieren we met een groot gebaar. We worden er blij en rustig van.'

Grootste misser?

'We plantten eens een boom aan het eind van een zichtlijn. Wég uitzicht. De boom is weggehaald, de zichtlijn aangepast. Nu staat er een bankje.'

5

‘We
gebruiken
geen gif,
maken zelf
compost’

6

vallen, zorgen bomen en struiken voor structuur. Voorbij is de overdaad van de zomer, maar toch bloeit er nog voldoende voor bijen en vlinders. Dat is ook de bedoeling; door te zorgen voor opeenvolgende bloei, heeft de tuin dieren bijna altijd iets te bieden. Wie het erf betreedt en wordt omarmd door de tuin, denkt wellicht dat er een groots ontwerp aan dit alles ten grondslag ligt. Toch is de tuin voornamelijk organisch ontstaan, verkapt Tilly. “We zijn gewoon begonnen, met vallen en opstaan is het wat geworden.” Tijdens de rondleiding wandelen we ‘met de klok mee’. Eerst betreden we de oude tuin, met z’n grote zomerborder, waar vaste planten in fraaie

7

- 5** Een spannend doorkijkje. Op de voorgrond *Malus* ‘Red Sentinel’, die in het voorjaar wit bloeit en in de nazomer rode sierappeltjes draagt.
- 6** Donkergroene taxushagen vormen een rustige achtergrond voor de kleurrijke border.
- 7** Deze elstarappel kan bijna geplukt worden.
- 8** De moestuin, waar Tilly en Ab bijna het hele jaar van eten. Op de achtergrond de erfafscheiding met knotwilgen.

8

combinaties van lila, roze, paars en wit de weelderige beplanting vormen. Dan komen we bij het vogelbosje met z’n bijzondere bomen. Zo groeit er de Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*), die mooi goudgeel verkleurt. En er staat een vijfstammige ‘Katsura’, in een heerlijke goudgele herfstkleur. Beide bomen vind je in Japan vaak bij tempels, legt de tuinvrouw uit. Achter de oude tuin ligt de nieuwe: aangekocht terrein van de buurman. De grens van oud en nieuw is gebruikt om zichtlijnen te creëren, met aan het eind een spannend uitzicht of tuinbeeld op een sokkel. Via een boslaantje belanden we in de Piet Oudolf-achtige prairietuin. “Dit is onze

favoriete plek, hier worden we rustig.” Dat heeft vast te maken met wuivende siergrassen als *Stipa* en *Miscanthus sinensis* ‘Morning Light’ en grote vasteplantenborders, met onder meer *Kitaibela vitifolia*, *Sida hermaphrodita* en vaste gember. Dit alles ligt rond een wildebloemenweide. Tilly: “Het duurde lang voordat de weide veranderde in een soortenrijk grasland.”

Culinaire hotspot

Vervolgens komen we bij een andere grote border, een culinaire hotspot voor vele soorten vlinders, die ook in het najaar aantrekkelijk is. “In de bloemenborders nemen we ook wilde of inheemse planten op, zoals ►

TIPS VAN TILLY

1

'Heb je veel grond en wil je een tuin? Begin klein! Bouw langzaam uit en kijk wat er gebeurt.'

2

'Neem de tijd om te ontdekken wat je mooi vindt, en wat níét. Wij wilden bijvoorbeeld geen confectietuin. Inspiratie vormden tuinen van anderen, zoals destijds die van tuinontwerper/kunstschilder Ton ter Linden.'

3

'Vergaar kennis! Bijvoorbeeld bij andere tuiniers of bij de Tuinbouwschool in Frederiksoord: daar hangen naambordjes in de bomen.'

4

'Spannend is als je tuin niet in één keer te overzien is. Zorg dat er iets te ontdekken valt.'

5

'Maak optisch gebruik van het landschap achter je tuin, het principe van 'geleend landschap'.'

9 Opvallend blauwe bloem van *Nicandra physalodes*.

10 Roze *Sedum* 'Herbstfreude' met *Miscanthus sinensis* 'Gracillimus' en grote kaardenbol (*Dipsacus fullonum*).

11 Een romantisch zitje, dicht bij de vijver.

12 Zichtlijn met taxusbollen.

13 In de border de witte pluimen van *Hydrangea paniculata* 'Tardiva' met *Persicaria amplexicaulis* 'Blackfield'. Vooraan *Heuchera* 'Palace purple'.

9

10

11

'We proberen hier gelijkwaardig om te gaan met de natuur'

Zelfkijken

Tijdens het Landelijk Opentuinweekend van Groei & Bloei en de Open Tuinen Carrousel Drenthe. Verder op afspraak voor tuinclubs. Kijk op vriendenhof.nl

kaardenbol en zilverdistel. Het zijn architectonische planten, waar 's winters puttertjes en vinkjes op afkomen voor de zaden. Maar er staat ook hartgespan (*Leonurus cardiaca*), een bijenplant bij uitstek." Via een kruispunt van graspaden bereiken we de biologische groentetuin. "Hiermee is het tuinieren eigenlijk begonnen", blikt Ab terug. "Hij is in ons eerste jaar hier aangelegd." Trots is hij op z'n bonen met hun sierlijke rode bloemen. "Ze lijken op *Lathyrus*, maar deze bonen kun je tenminste eten." We wandelen verder, langs hagen en struiken, langs wolken siergras en tot bollen gesnoede taxus die het pad markeren. We passeren een vijver met

een romantisch zitje, ontdekken een schaduwtuin die in warme zomers steeds aantrekkelijker zal worden en we lopen langs wéér een andere border in zachtgeel, wit en blauw. Zoveel planten, zoveel variatie. Duidelijk is dat deze tuiniers een grote liefde voelen voor alles wat er groeit en bloeit. Maar het is méér dan dat. Ab: "We zijn opgegroeid in een tijd dat de mens het belangrijkste is. We proberen hier gelijkwaardig om te gaan met de natuur. Ook bijvoorbeeld de mol mag zijn gang gaan. En onkruid? Wat dát is, bepaal je zelf. We hopen met deze tuin blijvend bij te dragen aan biodiversiteit. Want zonder planten kun je je volkorenbroodje wel vergeten." ♦

12

13